

Міжнародна правова допомога

Міжнародна правова допомога є офіційною діяльністю державних органів, яка надається на підставі міжнародних договорів.

Україна є учасницею низки міжнародних угод про правову допомогу. Частина їх є договорами колишнього СРСР, як зберігають свою юридичну силу для України через правонаступництво.

Міжнародні договори із правової допомоги в переважній більшості є двосторонніми, прикладами можуть бути, Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах 1993 року та Договір між Україною і Латвійською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних, трудових та кримінальних справах 1995 року. В окремих випадках, за умови наявності певних інтеграційних відносин, питання правової допомоги вирішують на підставі багатосторонніх договорів, як наприклад, Конвенція про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах 1965 року або Конвенція про взаємну допомогу в кримінальних справах 1959 року.

Міжнародними договорами зазвичай встановлюються порядок відносин при наданні правової допомоги, обсяг правової допомоги, форми доручень про надання правової допомоги, порядок виконання доручень, порядок виконання окремих процесуальних дій, певні гарантії щодо свідків, потерпілих та експертів, несення витрат, пов'язаних із наданням правової допомоги, порядок визнання і виконання судового рішення, визнання і виконання рішень арбітражу.

Сфера міжнародної правової допомоги виходить із змісту та обсягу даного напряму співробітництва, що визначається міжнародними зобов'язаннями України. Так, згідно зі статтею 3 Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах 1959 року запитувана сторона виконує у передбачений її законодавством спосіб будь-які судові доручення, які стосуються кримінальної справи і які надсилаються їй судовою владою запитуючої сторони з метою забезпечення показань свідків або передачі предметів, які являють собою речові докази, матеріалів судової справи або документів. Стаття 6 Конвенції про правову допомогу і правові відносини в цивільних, сімейних і кримінальних справах 1993 року, визначаючи обсяг правової допомоги, зазначає, що договірні сторони надають один одному правову допомогу шляхом виконання процесуальних і інших дій, передбачених законодавством запитуваної договірної сторони, зокрема, складання і пересилання документів, проведення обшуків, вилучення,

пересилання і видача речових доказів, проведення експертизи, допиту сторін, обвинувачених, свідків, експертів, порушення кримінального переслідування, розшуку і видачі осіб, що вчинили злочини, визнання і виконання судових рішень у цивільних справах, вироків у частині цивільного позову, виконавчих написів, а також шляхом вручення документів.

Прохання про надання правової допомоги може бути відхилено, якщо надання такої допомоги може зашкодити суверенітету чи безпеці або суперечить законодавству держави, що робить запит.

Під час звернення із запитом про міжнародну допомогу за кордоном необхідно враховувати цілу низку особливостей, зокрема, чи є країна надання правової допомоги підписантом того чи іншого міжнародного договору, положення міжнародного договору, обсяги надання міжнародної правової допомоги та можливі застереження, висунуті при підписанні договору.

Статтю підготувала:
головний спеціаліст відділу
міжнародно-правового
співробітництва Управління
судової, аналітично-правової роботи
та міжнародного співробітництва
Головного територіального
управління юстиції у місті Києві
Павловська Г.Ю.